

KUNST / KULTUR / FORMIDLING / PUBLIKUM / EUROPÆISKE PERSPEKTIVER

CONNECTING AUDIENCES

DANMARK

KULTUR SOM
BROBYGGER
OM MÅLRETTEDE INDSATSER
TIL NYE BRUGERE

NUMMER 4 AUGUST 2021

Center for Kunst & Interkultur

www.cki.dk

CONNECTING AUDIENCES INTERNATIONAL

CONECTANDO AUDIENCIAS INTERNACIONAL

COPENHAGEN • LISBON • MADRID • POZNAN • ROMA • SANTIAGO DE CHILE

CONNECTING AUDIENCES DANMARK udgives og redigeres af:

Chefredaktør
Astrid Aspegren
aa@cki.dk

Ansvarshavende redaktør
Niels Righolt
nr@cki.dk

Grafisk design og layout
Jesús Rodero
jesusrodero@icloud.com

Redaktør portræt
Sara Gangsted
saragangsted.format.com

CONNECTING AUDIENCES DANMARK ejes af:

CKI - Center for Kunst og Interkultur
Nørre Allé 7 2.sal
DK-2200 København N
info@cki.dk
www.cki.dk

Dette og fremtidige magasiner er frit tilgængeligt på vores hjemmeside

KULTUR SOM EN SAMLENDE KRAFT

Hvor ofte tager vi som museer vores selvforståelse og dermed samfundsrolle til et grundigt eftersyn? Kan vi opfylde et reelt behov hos dem, der ikke plejer at træde ind i vores nøje indrettede bondestuer eller gå op ad vores monumentale trapper eller ligefrem vælger os fra?

Jesse-Lee Costa Døllerup
 Formidlingsinspektør
 MUSEUM VESTSJÆLLAND

At gribe nye brugere midt i en fælles rejse

Med det evigt stigende fokus på besøgstal og kulturens ”underholdningsværdi” risikerer vi, at mere borgernære sociale- og uddannelsesmæssige museumsindsatser ryger for langt ned på prioriteringslisten. Ved at inkorporere et større samfundsmæssigt ansvar på flere sociale områder i den organisatoriske DNA, kan museerne bevæge sig væk fra flygtige engangsforestillinger over til mere bæredygtige formater. Brobyggende formater med stærke fundamenter, der lægger op til kontinuerlig kontakt mellem museet og borgere, der ikke normalt frekventerer museer.

I de to følgende cases fra Museum Vestsjællands partnerskabsprogram sker kontakten mellem museet og brugerne i krydsfeltet mellem uddannelsesindsatser og brobyggende sociale opgaver. Begge samarbejder er fastforankrede og årlig tilbagevendende på museets besøgssted, Slagelse Museum. En stor faktor i formaternes bæredygtighed er, at de har formået at opfylde et reelt behov hos deltagerne. Museet griber deltagerne midt i en fælles rejse, og museumsforløbet er integreret i strukturer, der er en del af deltagerens eksisterende hverdag. Fælles for begge af de følgende cases er, at museet har forsøgt at facilitere borgerdrevne processer, hvor kultur, historie og det fysiske museumsrum agerer som en slags fælles tredje, som giver deltagerne en relevant fælleshed, de kan samles om.

OO VED AT INKORPORERE ET STØRRE SAMFUNDSMÆSSIGT ANSVAR PÅ FLERE SOCIALE OMRÅDER I DEN ORGANISATORISKE DNA, KAN MUSEERNE BEVÆGE SIG VÆK FRA FLYGTIGE ENGANGSFORESTILLINGER OVER TIL MERE BÆREDYGTIGE FORMATER. OO

At bygge broer på tværs af sprog og tilværelser - Den interkulturelle café på Slagelse Museum

Hvordan stiller man op som nyuddannet pædagog, når man for allerførste gang skal indgå i dialog om vigtige emner såsom skole-hjemsamarbejde eller elevtrivsel med en borger fra en anden kultur og som måske har begrænsede sprogfærdigheder på dansk? Hvordan navigerer man som nytilkommen borger i det komplekse danske samfund med et hav af nye regler, traditioner, processer og fællesskaber, som det forventes, at man hurtigt forstår og deltager i? Disse to konkrete behov fra vores brugere kommer stærkt i fokus under Museum Vestsjællands interkulturelle café forløb. Forløbet er blevet afholdt to gange om året siden 2019.

Forløbet sker i samarbejde mellem museet, pædagogstuderende fra Professionshøjskolen Absalon i Slagelse og sprogkursister fra Slagelse Sprogcenter. De pædagogstuderende og sprogkursisterne deltager i hver deres intensivuge på museet med fokus på kulturbegrebet, andetsprogstilegnelse, interkulturalitet og tværprofessionelt samarbejde.

00 MUSEER HAR POTENTIALE
TIL AT UDVIDE DERES ROLLE
TIL ET "CIVIC SPACE"-
BORGERNES HUS 00

de. Forløbet kulminerer i en interkulturel café på museet, hvor de to grupper mødes og afholder samtalecaféer, som de har forberedt for hinanden. Omdrejningspunktet for caféen er deltagernes medbragte genstande, billeder og fortællinger, som afspejler noget de gerne vil dele om deres kultur og/eller opvækst. Alt fra bedstemors kaffestel til verdensarv kommer i spil. Genstandene og billederne sættes sammen som små personlige ”udstillinger” og bliver til samtalestykker. De åbner for en dialog mellem deltagerne som oftest starter med hverdagsemner som kultur og madtraditioner og har udviklet sig i utallige retninger i løbet af sessionen til mere personlige emner, herunder religion og tro, flugten fra krigen i Syrien eller stress og angst under studietiden m.m.

Hvis man nogensinde har bosat sig i et andet land i en længere periode, kender man den værdifulde erkendelsesrejse det er at opleve sin hjemmekultur udefra. I de pædagogstuderendes tilfælde er der ofte ganske få, som kommer til museumsforløbet med en sådan oplevelse i bagagen. For at styrke deltagernes interkulturelle kompetencer arbejder vi under hele forløbet med at skabe en opmærksomhed på det filter vi hver især anskuer verden igennem, formet af vores individuelle livserfaringer og af de kulturelle og samfundsmæssige rammer vi er opvokset i. En vigtig oplevelse, som altid bemærkes af de studerende, er at se den danske kultur gennem andres øjne i dialog med kursisterne.

Museumsrummene og et fokus på kulturmøder og interkultur skabte grobund for relevant dialog mellem disse to grupper af borgere, som har manglet et passende forum. Med kulturen i fokus og ugens viden i bagagen kan deltagerne stille hinanden spørgsmål og tale frit uden de arbejdsroller og magtpositioner, som opstår, når man normalt står overfor hinanden ude i samfundet fx i en pædagog-forælder dynamik. For kursisterne har det at dele livsfortællinger bygget bro mellem flere verdener. Den verden, de kommer fra og den, de er flyttet til og er i gang med at udforme. Med kultur sat i spil som praksis - noget, der skabes i fællesskab gennem dialog - er deltagerne ofte overraskede over hvor meget mere, der binder dem sammen end adskiller dem.

Smeden kan mere end sit fadervor - Håndværkerelever på Slagelse Museum

I 2019 startede dialogen mellem Museum Vestsjælland og Zealand Business College om et partnerskabssamarbejde for samtlige hold 1. års elever på de håndværksmæssige og tekniske uddannelser. Part-

OO OMDREJNINGSPUNKTET FOR
CAFÉEN ER DELTAGERNES MEDBRAGTE
GENSTANDE, BILLEDER OG
FORTÆLLINGER, SOM AFSPEJLER
NOGET DE GERNE VIL DELE OM DERES
KULTUR OG/ELLER OPVÆKST. ALT
FRA BEDSTEMORS KAFFESTEL TIL
VERDENSARV KOMMER I SPIL. OO

〰 MÅSKE ER DET PÅ TIDE, AT VI
OMTALER SOCIALE OG BROBYGGENDE
TILTAG PÅ KULTUROMRÅDET SOM EN
"TVINGENDE NØDVENDIG" DEL AF
VORES PRAKSIS, SÅ VI KAN REALISERE
MÅLET OM AT VÆRE TIL FOR ALLE. 〰

nerskabet skulle give gensidig læring. Forløbet skulle lære eleverne "hvem de står på skuldrene af", bidrage til udvikling af deres faglige stolthed og give dem en forståelse af deres plads i en rig del af vores fælles kulturarv. Som et lokalmuseum for håndværk og industri ville Slagelse Museum gerne have styrket forbindelsen til kommende håndværkere, og samtidig udvikle sin viden om de nuværende uddannelsesformer. Samarbejdet skulle også bidrage til museets indsamling af nutidig viden, som bliver til fremtidens historiske viden.

Forløbet Lærling, svend og mester kører nu på tredje år på Slagelse Museum. Under læringsforløbet bliver håndværkets historie, traditioner og eftermæle sat i spil som et samlende punkt. Deltagerne bliver aktiveret gennem en række værkstedsaktiviteter, holdkonkurrencer og skal sammen løse historiske og nutidige dilemmaer, som relaterer sig til håndværkshistorien. Når eleverne har bestået disse forskellige "prøver" afsluttes forløbet med en reenactment af en "behøvling", en gammel tradition, der har været brugt til svendeindvielsen af snedkere. En heldig deltager inviteres op på museets høvlebænk og ved hjælp af overdimensionerede værktøjer og klassekammeraterne i rolle som Oldermanden, Pfaff m.m. bliver den "ubehøvlede barkede kævla til en smuk og stærk søjle".

OO EN VIGTIG OPLEVELSE, SOM
ALTIID BEMÆRKEDES AF DE
STUDERENDE. ER AT SE DEN DANSKE
KULTUR Gennem ANDRES ØJNE I
DIALOG MED KURSISTERNE. OO

Fra samarbejdets opstart blev vi gjort opmærksom på, at nogle af eleverne kunne have svært ved at se pointen i at besøge et museum, som en del af deres uddannelse og ikke var blege for at sige det. Det oplevede vi både hos nogle elever og undervisere fra uddannelsen, men vi gjorde hurtigt op med de forestillinger, deltagerne havde om det "typiske" museumsbesøg. Her var det nødvendigt at fokusere på, hvordan vi, en formidler, en faginspektør og en håndværker, bedst kunne kombinere vores fagligheder i museumsrummet for at kunne bygge broer til disse nye brugere og opfylde et reelt behov hos dem.

Forløbene skulle gribes an med en aktionslærende tilgang. Vi undersøger løbende vores didaktiske tilgang, og de måder kulturarven blev sat i spil på. Deltagerne skulle gå fra museet både opmærksomme på og stolte af at være en del af en større fortælling, som ikke blot er et historisk nedslagspunkt, men har sat spor i vores sprog og har haft afgørende betydning for, hvordan vores samfund ser ud i dag.

Evalueringerne viste, at deltagerne oplevede noget, de ikke havde forventet fra et museum. Særlig positivt var den fælles oplevelse af at være ude sammen og løse nye slags opgaver, også med nogen som de ikke plejede at arbejde sammen med. Samarbejdet skulle vise sig

at være en god brobygger på flere leder. Under disse forløb var det de sociale og trivselsmæssige udbytter, som overraskede mest og bragte kulturarvens potentiale som en samlende kraft for alvor til syne. Forløbets aktiviteter og indhold var gode til at ryste eleverne sammen, og besøget fungerer nu også som en slags teambuilding dag for eleverne. Forløbet har også bidraget til en større følelse af samhørighed for eleverne på tværs af de forskellige uddannelsesgrene, hvor der indimellem kan opstå fejlagtige forestillinger om hinanden.

〇〇 DELTAGERNE SKULLE GÅ FRA MUSEET BÅDE OPMÆRKSOMME PÅ OG STOLTE AF AT VÆRE EN DEL AF EN STØRRE FORTÆLLING, SOM IKKE BLOT ER ET HISTORISK NEDSLAGSPUNKT, MEN HAR SAT SPOR I VORES SPROG OG HAR HAFT AFGØRENDE BETYDNING FOR, HVORDAN VORES SAMFUND SER UD I DAG. 〇〇

”Sympatiske projekter” er tvungende nødvendige

Museer har potentiale til at udvide deres rolle til et ”civic space”- borgernes hus. Med kulturen som en fælles tredje kan museerne være katalysator for at danne ligeværdige fora, hvor nye brugere kan være med til at opdage og udforme nye positive fællesskaber og narrativer om sig selv og deres lokalsamfund.

Når det omhandler museumsprojekter af social karakter, møder jeg ofte spørgsmålet: ”Prøver du ikke at lave det arbejde som i virkeligheden er andres ansvar?” Til det stiller jeg følgende spørgsmål: Hvorfor fortsætter vi med at tænke i ”tilladte handlinger” på kulturområdet? Kunst og kultur har en universel kraft og hører ikke kun til et bestemt samfundslag.

Jeg har flere gange i løbet af min museumskarriere hørt museumsprojekter af sociale eller brobyggende karakter omtalt som ”sympatiske projekter”. Måske er det dog på tide, at vi omtaler sociale og brobyggende tiltag på kulturområdet som en ”tvingende nødvendig” del af vores praksis, så vi kan realisere målet om at være til for alle. ▀

Jesse-Lee Costa Dollerup er formidlingsinspektør på Museum Vestsjælland og arbejder med undervisning, udvikling, outreach og projektledelse. Jesse-Lee er cand.mag. i moderne kultur og kulturformidling med en tværfaglig akademisk baggrund indenfor assyriologi, kunsthistorie, lingvistik og andetsprogstegnelse fra Danmark, Frankrig og USA. Jesse-Lee har flere års erfaring inden for museumsformidling, andetsprogsdidaktik og med interkulturelle projekter på museumsområdet. Siden 2015 har hun stået i spidsen for udviklingen af Museum Vestsjællands partnerskabsprogram med skoler og videregående uddannelser.